

Muisteloja entisajan kuuluista metsämiehistä Repolassa.

(Jatkoa n:o 8—9:ään.)

Kaikki sukulaiset olivat kerääntyneet asiaa päättämään, vaan minulta ei kukaan kysynyt. Olin vain kauppatavara. Lopuksi kerääntyivät eri huoneeseen ja sinne minutkin vihdoinkin kutsutaan päätöstä kuulemaan. Taattoni ilmoittaa, että nyt on kaupat päätetyt ja sulhanen on semmoinen pohatta kauppias, jotta kelpaa sinä moisen keralla elellä. Rohkeasti ja päättävästi ilmoitin tällöin — miten lienen sellaisen rohkeuden saanutkin — että en mene miehelle, jota en rakasta, vaan olen ennen koko ikäni yksin.

Taattoni haki silloin raipan, antoi ensin tukkapöllyä ja sitten suomi nuoraraipalla myötäjäisiä ja kysyi, vieläkö uskallan niskotella häntä vastaan. Hän muka tahtoo parastani, naittaa minut rikkaalle ja saattaa hyvän talon emännäksi. Kaikesta huolimatta kieltäydyin jyrkästi ja silloin sekä taattoni että maamopuoleni kiroisivat minut. ”Metshähini siut ottakkaah”, se sanoivat. Seuraavana yönä kuului kolkutus ovelle ja juoksin melkein tietämättäni avaamaan ovea. Suuri jättiläinen seiso i edessäni ja sanoi ottavansa minut vanhempieni luvalla. Muuta en muista, mitä sitten tapahtui siihen asti, kun seisoin tässä käsikädessä ja sinä pyörryit syliini.

Ontroppa oli kuullut tarpeeksi. Hän pyysi naistaristimään silmänsä, itsekin tehden samoin ihmeellisen pelastumisen johdosta ja kysyi, tahtoiko nainen nyt mennä takaisin kotiinsa vanhempiensa luokse, nyt, kun hänellä oli lapsi. Vaimo säikähti tätä kysymystä ja vielä enemmän saatuaan kuulla lapsen olemassaolon, josta hän ei ollut tietoinen. Ihmeekseen he nyt huomasivat, että lapseksi otaksuttu mytty heidän vieressään olikin vaateryyssyihin kääritty hallo. Tämä pani hänet miettimään, että kaikki puhe lapsesta olikin vain pahaa unta. Tapaus vain vahvist i molempien päätöstä jatkaa elämää yhdessä, sillä nainenkin oli löytänyt mieleisensä miehen, sellaisen, jota hän nuoruudessaan oli aina uneksintu ja jonka hän merkillisellä tavalla ja merkillisissä olosuhteissa oli tavannut.

Rakkaus ei valitse aikaa eikä paikkaa, se voi syttyä minkälaisissa olosuhteissa tahansa. Ontroppa oli tänä lyhyenä hetkenä rakastunut kauniiseen, kovakokeneeseen tyttöön. Tyttö taasen oli kiitollisuudenvelassa pelastajalleen ja unelmiensa sankarille. Kahden luonnonlapsen tiet yhtyivät ja he kohtasivat toisensa suotuisissa olosuhteissa. Molemmat kaipasivat elämäkumppalia, mies reipasta naista, suvun jatkajaa, nainen holhoojaa ja suojeleijaa elämän myrskyjä vastaan.

He vannoiivat ikuisen liittovalan salaisessa metsästysmajassa, Gauron salasaunassa. Kihlauksen todistajina ei ollut mitään sellaista, mikä nyt meidän aikanamme kuuluu asiaan. Vain jylhä luonto oli kahden luonnonlapsen ympärillä näiden tehdessä ikuista liittoa. Oli juhlallista ja suloista naisestakin kaikki tämä, kun hän sai määrätä oman tulevan

elämänsä vapaasti ilman sukulaisten painostusta eikä hän voinut muuta tehdä nähdessään edessänsä sellaisen miehen kuin Ontroppa oli.

Aamu sarastaa ulkona ja tunkee valonsäteitä saunaan seinähirsien välistä rauhallisesta onnesta säteileville kasvoille.

Ulkoa alkaa kuulua koiran haukuntaa, ärhentelyä johon Ontroppan ”Vahtikin” vihaisesti vastaa. Ontroppa ryntää pystyyn ja asettuu saunan ovelle puolustamaan naistaan, kalleinta aarrettaan maailmassa.

Koiran haukunta jatkuu, mutta ketään ei ilmesty. Kuuluu vihellys, mikä viilsi naisen sydäntä, mutta Ontropalle se oli tuttu: Gauro kutsui koiraansa. Nyt Ontroppa rohkeni mennä saunasta ulos ja alkoi huulla Gauroa heidän kesken sovitulla tavalla. Mutta niin arka oli Gauro, ettei hän tullut tervehtimään Ontroppan nuorikkoa, vaikka Ontroppa asian hänelle kertoi kehoittaen tulemaan sisälle saunaan.

Kaikista edellisistä vastuksista huolimatta metsänkävijämme ei viihtynyt eikä voinut viihtyä kotikonstunsa lähellä, vaan vastustamattomasti veti metsä puoleensa. Niinpä hän taas metsästysmatkallaan satumalta kerran tapasi Simananjärven salolla Oljan ja Bukolan. Ensiksimainittu tunnettiin suurisuiseksi kehujaksi ja herrojen kätyriksi, jota hallituksen vastustajat pelkäsivät ja vihasivat. Viimeksimainittu taasen oli kuuluisa tavattomista voimistaan. Hänellä oli tapana kantaa petra kokonaisena salolta kotiin, olipa se sitten suuri tai pieni, ja nyt kun sattui kolme metsänkävijää salolla yhteen, niin hepä sopivat, että jatketaan metsästystä yhdessä.

Kerran he näin metsästäessä sattuiivat yöpymään erälle Gauro-ukon monista saunoista. Kun oli jo myöhä syksy, niin jäät alkoivat kylmää. Niinpä saunan ovi oli kovasti jäänyt kiinni kynnykseen. Olja koetti kiskoa sitä auki, mutta kun se oli hänelle mahdottomuus, niin hän suutuksissaan tiuskasi: ”Metshähini vain ottais moisen oven, niin ei toisella kertaa olis noin lujassa”. Bukola, joka oli paljon vahvempi Oljaa, sai helposti oven auki ja metsästijämme valmistautuivat levolle hyvin lämmitetyssä saunassa. Osan yötä nukuttua, alkaa ulkoa kuulua kamalaa metakkaa. Yhtäkkiä ovi temmaistaan auki ja sen tien kokonaan paikoiltaan. Elämöiminen ulkona alkoi ja jatkui aamun valkenemiseen asti. Välistä kuului siltä, kuin koko maailman villit voimat olisivat kokoontuneet hurjaan ilonpitoon, välistä taas kuului kuin suurikokoinen petrakarja tömistelisi kavioitaan saunan ympärillä. Koirat, jotka olivat asettuneet isäntiensä lähelle saunaan levolle, koko yön haukkuivat, mutta miehet katsoivat turvallisemmaksi olla alallaan saunassa. Olja ja Bukola olivat oudosta elämöinnistä hämmästyksessä menettäjä järkensä. Vaikka ensinmainittu olikin tavallisesti hyvin suulas, ei hän sinä yönä lausunut sanaakaan. Bukola taas, joka oli uskonnollinen mies, hiljakseen rukoili Juma-

lalta pelastusta. Ontroppa yksin säilytti mielenmalttinsa ja vieläpä leikkisyytensä: "— Lубoa sie Olja vielä metsähiselle vaikka mitä, niin se käypi ottamassa; oven kuin lubasitka, nyt ei ole se siun riskinä." Aamulla päivän valettua he tarkastivat jälkiä ulkona, mutta ei mitään jälkiä näkynyt muuta kuin omien koiriensä jäljet.

Ontroppa kertoi nyt kumppaneilleen edellisistä seikkailuistaan Gauron saunoilla ja erikoisesti huomautti Gauron kehittyntä tietoutta, velhoamista ja kuinka hän sen avulla saa tavattomasti kaikenlaista riistaa.

Nyt Oljassa ja Bukolassa syntyi halu tavata tätä salaisuuteen verhoutunutta tietoniekkaa ja he pyytämällä pyytävät Ontroppaa viemään heidät Gauron asuinpaikoille. Ontroppa suostuikin, mutta sillä ehdolla, että he eivät ilmoita hänestä viranomaisille. Kun he itsekä tavallaan olivat virkamiehiä, Olja makasiininhoitajana ja Bukola starssinana, kunnan vanhimpana ja molemmat virkaintoisia lisäksi, pelkäsi Ontroppa heitä viedä Gauron varsinaiselle asunnolle. Siksi hän vei heidät seutuville, missä Gauron piti siihen aikaan liikkua riistan etsinnässä. He kulkivat Simananjärven stepin laitaa. Yhtäkkiä he kuuluivat metsästä kaunista, moniäänistä surunvoittoista sankarilaulua. Metsästäjämme ovat vähällä kivettyä paikalleen, mutta Ontroppa, joka arvasi asian, rauhoitti toisia sanoen: "Ne ovat bieglait, sotakarkurit, joita useampia on kokoontunut yhteen ja ovat mielellä ylentääkseen virittäneet kauniina syysaamuna mielentilaansa kuvastavan kauniin surumielisen laulunsa."

Olja ja Bukola tahtovat heti nähdä näitä kummallisia miehiä, mutta Ontroppa, joka ymmärsi niiden elintapoja, varoittaa sanoen, ettei sovi äkkiä ilmestyä heille. He voivat luulla meitä vihollisiksi, jotka häiritsemme heidän rauhaansa heidän valtakunnassaan. He ovat aina aseistettuja ja silloin me olemme hukassa. Parhaimmassa tapauksessa he voivat livistää metsään, ennen kuin me olemme kunnolla heitä nähneetkään. "Antakaa minun hoitaa koko tapaamisasia", hän jatkaa ja lisää: "Jos se ei minulle onnistu, niin se ei onnistu ollenkaan". Ontroppa komentaa toiset seuraamaan itseään. He menevät erään kummun suojassa ja näkevät viisi miestä istumassa piirissä kahdella haolla virittämässä aina uusia ja uusia laulujaan, milloin reippaampia, milloin taasen surunvoittoisempia. Laulujen loputtua Ontroppa viheltää hiljaa, tuskin kuuluvasti, mutta se riitti puolivillien metsänasukkaitten lopettamaan haaveilunsa ja kahtamaan pystyyn. Kun Ontroppa oli viheltänyt toistamiseen, olivat miehet menemässä matkoihinsa täyttää kyytiä, mutta kun Ontroppa mainitsi Gaurolle nimensä ja pyysi seisattumaan, pysähtyi tämä. Ontroppa kiirehti hänen luokseen, mutta Gauro arkaillen ryhtyi keskustelemaan hänenkin kanssaan. Hän ei pelännyt niin paljon itsensä, kuin kohtalotovereidensa tähden ja heti hän tiedustaa, oliko tulijalla ketä kumppania. Ontroppa ensin rauhoittaakseen kieltää, mutta keskustelun jatkuessa ilmoittaa kumppaneistaan ja että he tahtoisivat puhutella.

Oljan nimen mainitseminen oli Gaurosta kuin piiskan isku vasten kasvoja, sillä hän tiesi tämän tsaristisen virkavallan kätyriksi. Siksi hän jyrkästi kiel-

täytyi heitä tapaamasta samalla varoittaen Ontroppaa enää koskaan hakemasta häntä tämän miehen kera ja yleensä ilmiantamasta hänen olinpaikkaansa. Jätettyään hyvästit painautui Gauro toisten bieglaitovereitensä jälkeen.

Ontroppa ilmoitti kumppaneilleen, että Gaurolla ei ollut aikaa eikä halua tavata näitä sekä kieltäytyi sanomasta toisten kumppanuksien nimiä ja kotipaikkoja. Olja ja Bukola eivät näin ollen saaneet puhutella kuuluisaksi tullutta Gauroa, eikä myöhemminäkään se heille onnistunut hänen pakolaisaikanaan. Ja vaikka venäläiset viranomaisetkin koettivat kaikella tavalla saada hänet käsiinsä, pysyi Gauro rauhassa salon sydämeen kätkeytyneenä ja eleli siellä puolivilin elämää yli kolmekymmentä vuotta. Vasta sitten hän sai armahduksen ja siirtyi vanhoilla päivillään takaisin kotikyläänsä Muujärven kylään asumaan.

* * *

Olen jo kertonut useita Ontropan metsästysseikkailuja. En malta olla tässä lopuksi kertomatta hänen erästä havaintoaan ja viimeistä, kieltämättä mielenkiintoista taistelua karhun kanssa elämästä ja kuolemasta.

Jo vanhana miehenä Ontropan samoilla saloa eräänä syyskuun alkupäivänä, jolloin "kondeilla", karhuilla oli juoksu- eli parittelu aika, sattui hänen koiransa vetämään kondieh. Tämä oli juuri ottanut hengiltä sulhasensa, mutta samassa sai itsekkin hengellään maksaa pahan työnsä Ontropan luodista.

Konteiden rakastelun laita on nähkääs aivan erilaista kuin muiden luotujen olentojen. Kiima-aikana on naaraskarhu sekä hyvin mahtava että äkäinen. Ellei sulhanen tee tehtävänsä hyvin, julmistuu naaras siinä määrin, että se repii ja lopuksi syö suuhunsa tämän. Tällaisen näytelmän todistajaksi joutui vanha Ontroppa vielä viimeisellä metsästysretkelläänkin.

Samalla matkalla hänen vetokoiransa "Halli" oli tavallista rajummalla vetotuulella, josta metsämies päätteli, että nyt oli suurempi riista kysymyksessä ja hän varustautui taisteluun itsensä korven kuninkaan kanssa. Eipä aikaakaan, kun hän jylhässä viidakossa huomaakin valtavan suuren naaraskontion aterioidessa muurahaisen munia, kahden poikasen tehdessä vierellä kuperkeikkoja.

Ontroppa sitoo kuten tavallista koiransa lähimpään puuhun ja itse piilukkopysyysnä kera varustautuu tervehtimään metsän kuningasta jälleen, niin kuin monet kymmenet kerrat ennenkin oli tehnyt. Hän varustaa pissaliinsa "porohhat", ruudin ja puljkan sekä ampuu kontion mustaan turkkiin. Tämä kimmahtaa pystyyn keskeytetyn ateriansa äärestä, ja lyö kämmenensä yhteen vihaisesti karjaisten siittä, että joku uskalsi hänen mustan turkkinsa tahrata hänen omalla verellään. Samalla kondie syöksyi salaman nopeudella häiritsijäänsä kohti, joka juuri oli saanut porohhat uudelleen pissaliinsa ja oli juuri puljkkaa painamassa sisään. Mutta samassa hän näkeein verisen kidan ammottavan edessään.

Tämä näky olisi jähmettänyt monen urhon veren suonissa, mutta Ontroppa olikin poikkeus. Niinpä hän kylmäverisesti työnsi kätensä pedon kitaan, kun ei ehtinyt pysähtyä edes lyömäaseena käyttä.

Kuin Jumalan johdattamana tarttui hänen käteensä kontion kieleen, jota Ontroppa puristi ja veti ulos kaikkiin voimin, joten peto ei voinut purra hänen kättään, vaan sitä vastoin se kahdella kämmenellään löi korvallisille kuin mies konsanaan ja olkapäitä puristeli terävillä kynsillään. Karhu painoi tavottomalla ruumiinsa painolla häntä taaksepäin, joten tilanne Ontropastakin näytti jo epämiellyttävältä. Hän ei saanut vapaalla kädellään puukkoakaan tupesta, jotta sillä olisi voinut viiltää pedon vatsan halki, joka jo ennestäänkin vuoti verta.

Nähtyään veren pursuavan läheltä kontion sydäntä Ontroppa ponnisti kaikki voimansa ja alkoi rivakasti peruutua pitäen kielestä kiinni.

Kontio ei voinut kauan tepastella kahdella jalalla, vaan täytyi laskea etujalatkin maahan. Nyt Ontroppa alkoi juokсутtaa sitä kuin koiraa jäljessään ja hänelle juohtui mieleen koira, joka vimmatusti haukkui, nähdessään isäntänsä tukalan aseman. Ontroppa suuntasi kulkunsa koiraa kohti ja oli varma siitä, että jos hän onnistuu irrottamaan sen puusta, on hän pelastunut.

Ankaralla ponnistuksella Ontropan onnistui irrottamaan koira, joka heti tarttui mesikämmenen kinttuun. Mesikämmen päästi kamalan kiljunnan, mutta sillä se ei peloitannut ketään, ja tällä tavalla jonkun aikaa temmellettyä veri vuoti kuiviin ja kaunis turkki tuli Ontropalle kipurahoiksi ja vaivojensa palkkioksi. Samoin kävi niille kahdelle poikaselle, jotka laukauksen kuultuaan olivat kiivenneet lähimpään puuhun.

Ontroppa oli kaatanut eläessään kokonaista 58 kontiota, mutta ei sanonut koskaan joutuneensa tämmöläiseen seikkailuun. Yhdellä laukauksella oli aina ennen kondien kellistänyt, vaan tämä taisi olla "metsähisen" lähettämä, kun ei kellistynyt.

Tämä seikkailu tapahtui hänelle hänen ollessaan 65 v. vanha. Se olikin hänen viimeisensä. Sen jälkeen Ontroppa antautui kokonaan maamieheksi ja nyt mielellään kertoilee entisistä seikkailuistaan, joita me nuoremmat jännittynein mielin kuuntelemme.

Pekka Kyöttinen.

Lapset näkevät jo joulutähden.

Syksyn kuluessa on pääkaupungissa ollut useita huomattavia taidenäyttelyjä. Yllä kuva Oskar Eleniuksen »Liljoista».

Taivanin saari (Formosa), joka nyt on siirretty takaisin Kiinan hallintaan jouduttuaan Japanille v. 1895 Kiinan—Japanin sodan jälkeen, tulee olemaan Kiinan taloudelle varsin merkityksellinen. Taivanin runsaasta riisisadosta liikenä ennen sotaa neljännes Japanille, ja vaikkakin sato sotavuosina on suuresti alentunut, on saaren maanviljelys jälleen nopeasti elpymässä. Sen sijaan on Taivanin teollisuus vielä melkein kokonaan lamassa liittoutuneiden pommitusten aiheuttamien hävitysten johdosta. Amerikkalaisten asiantuntijain johdolla on kuitenkin varsinkin vähemmän kärsinyt kaivosteollisuus jo saatu hyvään vauhtiin. Saaren hiilituotanto, joka ennen sotaa kohosi 200.000 tonniin kuukaudessa ja sodan johdosta aleni jopa 15.000 tonniin, on uudelleen saatu nousemaan 65.000 tonniin kuukaudessa. Puutetta työvoimasta ei enää ole sen jälkeen kun Japaniin pakkoevakuoidut työläiset vähitellen ovat palanneet kotisaarelleen. Taivanissa oli sodan loppuaikoina n. 180.000 japanilaista sotilasta sekä 70.000 näitten perheisiin kuuluvaa. Nämä on nyt suurimmaksi osaksi evakuoitu Japaniin. Loppumaisillaan on myös saarella olleen yli 300.000 henkilöä käsittävän japanilaisen väestöryhmän palauttaminen Japaniin. Saaren väestöksi jäänee yli 3½ milj. kiinalaista sekä 300.000 malaijia. Taivanin suurimassa kaupungissa Taihokussa on yli 200.000 asukasta. Saaren kiinalainen kuvernööri Tshen on ilmoittanut, että Kiinan suuren uudestiluojan Sunjatsenin periaatetta rotujen tasavertaisuudesta aiotaan tarkasti noudattaa Taivanissa. Japanilaiset olivat hallinta-aikanaan asettaneet tehokkaita esteitä kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien sivistyspyrkimyksille. Nykyään on saaren asukkailla rotuun tai uskontoon katsomatta vapaa pääsy kaikkiin kouluihin, virkoihin ja poliittiseen toimintaan. Ennen vuoden loppua lasketaan valmistuvan 10.000 uutta hallintovirkamiestä niiden japanilaisten virkamiesten tilalle, jotka toistaiseksi ovat saaneet pysyä entisissä viroissaan. Samanaikaisesti valmennetaan saarelle omaa kansallista poliisivoimaa.